2021 2022

IRISLEABHAR NA BLIANA

Bigí Linn

Coláiste an Eachréidh

Coláiste an Eachréidh

THE OLD BARRACKS
STONE HOUSE
PIZZA BAR
ATHENRY

OPEN WEDNESDAY - SUNDAY

www.stonehouseathenry.ie

FIND US ON

FÍORÚ NA FÍSE – FAIGHEANN FOIGHNE FORTACHT!

Tá áthas orm an deis seo a fháil pobal an Choláiste a thabhairt suas chun dáta ar fhorbairt an Ghaelchampais. Anuas ar sin, tapaím an deis na daltaí, múinteoirí, tuismitheoirí agus cairde na Gaeilge sa phobal a mholadh as a bpáirt leanúnach i gcur chun cinn na teanga sa scoil agus sa cheantar máguaird.

An chéad ochtar agus Brian

Ba ar an 29ú Lúnasa 2006 a ósclaíodh dóirse an Choláiste chun fáilte a chur roimh an chéad rang, ochtar dalta- ceathrar cailíní agus ceathrar buachaillí! Bhí cóimheas iontach múinteoirí-daltaí, 1:1, mar go raibh ochtar ar an bhfoireann teagaisc ag an am. Cothrom an ama sin, go deimhin ar an lá céanna bunaíodh Gaelscoil Riada. Ócáid stairiúil i scéal Ghaeloideachais na hÉireann sa mhéid is gur cuireadh tús le tumoideachais trí Ghaeilge ag leibhéal na bunscoile agus na meánscoile, i mbaile amháin, ar an lá céanna, rud nach raibh tarlaithe roimhe sin sa tír, thuaidh nó theas.

An t-Aire Oideachais Jan O'Suillivan le Príomhoide Brian agus Sinéad Ní Ghiolla Chionnaigh, Príomhoide Gaelscoil Riada

Brian agus Seosamh Uasal Mac Donncha, 2006

Ag an am, bhí Seosamh Uasal Mac Donncha (nach maireann) mar phríomhoifigeach ar Choiste Ghairmoideachais Cho. na Gaillimhe. Bhí fís ag an triúr, Seosamh agus an bheirt phríomhoide, Sinéad agus mé féin, go bhforbrófaí Campas Gaelscolaíochta i mBaile Átha an Rí. Beagnach deich mbliana ina dhiaidh sin, mí Eanáir 2016, d'fhógair an t-Aire Oideachais Jan 'O Sullivan, go raibh glactha ag an Roinn le forbairt gaelchampais ar sheanláthair Ghairmscoil Mhuire nó Coláiste an Chláirín mar a thugtar anois air. Níl fíorú na físe sin i bhfad uainn anois – is gearr go mbeidh iarratas pleanála le haghaidh Gaelscoil 16 seomra agus Coláiste 450 dalta, faoi bhráid an Chomhairle Contae. Tuartar go mbeidh tógáil an Ghaelchampais curtha i gcrích faoi cheann 2-3 bliana.

Sibhse atá faoi láthair sa Choláiste mar aon leo siúd uilig a chuaigh romhaibh, tá agus bhí baint nach beag agaibh le fíorú na físe úd. Ní hamháin gur sibhse, a dhaltaí, cuisle an Choláiste agus is sibh todhchaí na teanga sa taobh seo tíre sibh chomh maith. Roghnaigh sibhse tumoideachas, tá feabhas ag teacht ar bhur gcuid líofachta chuile lá, ná dearmad gurb í beatha teanga í a labhairt agus bígí bródúil sin a dhéanamh chuile dheis a fhaigheann sibh. Má áiritear na gaelscoileanna sa cheantar ó Thuaim ó dheas go Gort Inse Guaire, ó Chathair na Gaillimhe agus an Uarán Mór soir trí Bhaile Locha Riach, Béal Átha na Sluaighe go hÁth Luain tá na mílte daoine óga ag baint tairbhe as an nGaeloideachas – creidim go bhfuil todhchaí na teanga slán a fhad is a choinníonn sibhse beo í, sa chaint.

Bíonn gach tosú lag a deirtear agus b'fhíor sin i gcás an Choláiste siar i 2006, ach tá fás tagtha ar an scoil ó shin agus í ag dul ó neart go neart le himeacht ama. Tá atmaisféar cairdiúil inti, torthaí den scoth sna scrúduithe stáit, neart deiseanna seach-churaclaim ach thar aon rud eile tá caidreamh agus meas iontach idir daltaí agus a gcuid múinteoirí. Iad siúd a fhreastlaíonn ar, agus a oibríonn sa Choláiste is aoibhinn leo sin. Gabhaim buíochas libh ar fad as bhur gcomhluadar agus bhur gcairdeas le linn mo chuid ama i bhur dteannta, guím chuile ádh oraibh uilig sna blianta amach romhaibh.

Brian Ó Maoilchiaráin

An chéad ochtar (Fiona, Ciara, Michael, Alan, Daithí, Niamh, Peadar agus Roisín)...

... agus an chéad fhoireann (Conrad, Siún, Aifric, Bláthnaid, Marie, Gearóidín, Brian agus Gearóid).

BLIAIN 1

Dul sa todhchaí nó ar ais in am?

Barra seacláide is fearr leat?

Amii Mary Andow-Greene	**Eren Black** Ar ais in am Galaxy Bar	**Daniel Breathnach MacCnáimhín** Ar ais in am Cadbury Caramel
Éanna Breathnach Dul sa todhchaí Wispa	**Kate De Búrca** Todhchaí 100% Double Decker	**Joshua Doggett** Dul sa todhchaí Milka
Benjamin Gacquin Solano Dul sa todhchaí KitKat	**Áine Goodwin** Dul sa todhchaí Snickers	**Brodie Mac Domhnaill** Dul sa todhchaí Milky Way

Cillian Mac Gabhann	**Richard MacAmhlaigh**	**Holly Ní Mhaoilmhaigh**
Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí	Ar ais in am
Wispa	Double Decker	Double Decker
Eve Ní Chearúil	**Jennifer Ní Chonchubhair**	**Lauren Ní Dhóláin**
Dul sa todhchaí	Ar ais in am	Dul sa todhchaí
Daily Milk	Mars Bar	Twix
Méabh Ní Eidhin	**Sadhbh Ní Fhaoláin**	**Isabelle Ní Ghríofa**
Dul sa todhchaí	Ar ais in am	Dul sa todhchaí
Mint Crisp Dairy Milk	Double Decker	Crunchie
Bláithín Ní hÓgáin	**Alexandra Ní Leathlobhair**	**Maeve Ní Loingsigh**
Dul sa todhchaí	Ar ais in am	Dul sa todhchaí
Kinder Bueno	Galaxy	Boost

Grace Ní Mhaolruanaidh

Dul sa todhchaí

Picnic

Roisín Ní Mhuineacháin

Ar ais in am

Double Decker

Isobel Ní Niatháin

Dul sa todhchaí

Doubler Decker

Siobhán Ní Rállaigh

Dul sa todhchaí

Double Decker

Saoirse Nic Domhnaill

Dul sa todhchaí

Aero Mint

Eva Nic Giolla Mháirtín

Ar ais in am

KitKat

Clodagh Nic Liam

Ar ais in am

Oreo Dairy Milk

Rebecca Nic Lochlainn

Aoife Nic Thaidhg

Dul sa todhchaí

Kinder Bueno

Keelin Ó Broin

Dul sa todhchaí

Snickers

Pierce Ó Conchubhair

Dul sa todhchaí

Crunchie

Oscair Ó Connaláin

Ar ais in am (1985)

Starbar

Alan Ó Dufaigh	**Conor Ó Loingsigh**	**Tiernan Ó Maoileoin**
Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí
Double Decker	Double Decker	Dairymilk Hazelnut

Eoghan Ó Maoláin	**Max Ó Muirgheasa**	**Scott Ó Raghallaigh**
Dul sa todhchaí	Ar ais in am	Dul sa todhchaí
Wispa	Mars Bar	Milka Oreo

Cerill Ó Riain	**Charlie Ó Seachnasaigh**	**Joshua Ó Buachalla**
Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí
Animal Bar	Twix	Dairy Milk Caramel

Dylan Ó Ceocháin	**Max Ó Donnchú**	**Jack Ó Gríofa**
Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí
Crunchie	Snickers 100%	Lions

Samuel Rigley	**Daniel Shryane**	**Shane Talty**
Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí	Dul sa todhchaí
Boost	Wispa	Dairy Crunch

BLIAIN 2

Dá mbeifeá i d'ainmhí cén t-ainmhí a roghnófá?

Do rogha criospaí?

Lea Breathnach	Éanna de Breit	Emily de Brún
Racoon	Spadán	Madra
Tangy Cheese	Pringles	Tayto

Saorla Gallagher	Finn Glasheen	Lúc Griallais
Madra	Cat	Míol Gorm
Hunky Dorys	Manglam Cloicheán	Prawn Cocktail

Aaron Griesbach	Emmeline Liberty-Godbold	Eamonn Mac Airt
Babún	Iolar fíréan	Mamat
Waffles	Doritos	Doritos

Gerard Mac Donncha	**Seth Mac Muiris**	**Brian Mac Thomáis**
Cat	Moncaí	Madra
Cáis & Oinniún Tayto's	Keoghs	Ó Donnells Salainn & Fínéagair

Enda Murphy	**Tori Ní hEideagáin**	**Úna Ní Bhaoighill**
Síota	Madra	Éan
Cáis & Oinniún Tayto's	Tayto	Pringles

Alyssa Ní Bhrolcháin	**Katlyn Ní Chéidigh**	**Keelyn Ní Choirbín**
Madra	Sionnach	Cat
Skips/Doritos	Tayto Buffalo	Cáis & Oinniún Keoghs

Roisín Ní Chonghaile	**Emer Ní Dhomhnaill**	**Rachel Ní Fheinneadha**
Dineasár	Pearóid	Rón
Doritos	Doritos	Hunky Dorys

Maggie Ní hAogáin	**Claire Ní hÍci**	**Sadhb Ní Murchú**
Cat	Madra	Puisín
Salainn & Fínéagair	Hunky Dorys	Ó Donnells

Aisling Ní Nuanáin	**Lily Ní Rabhartaigh**	**Ailsing Ní Rállaigh**
Múc	Siorc	Ulchabhán
Salainn & Fínéagair / Pringles	Doritos	Cáis & Oinniún

Alannah Ní Sceacháin	**Emma Ní Uidigh**	**Clodagh Nic Dhonnacha**
Cat	Madra	Madra
Skips	Tayto's	Keoghs Salainn & Fínéagair

Millie Nic Eocháin	**Ava Nic Lochlainn**	**Luke Nokes**
Bó	Sioráf	Madra
Salainn & Fínéagair	Tayto	Sensations Sweet Chilli

Aidan Ó Ceallaigh	**Daniel Ó Ceallaigh**	**Calum Ó Chunaigh**
Moncaí	Madra	Moncaí
Cáis & Oinniún	Cáis & Oinniún	Tayto

Adam Ó Ciaragáin	**Tom Ó Díomasaigh**	**Jonathan Ó Domhnalláin**
Tíogar	Sciathán Leathair	Siorc Ceann Casúir
Walkers Cáis & Oinniún	Pringles	Sensations

Bobby Ó Groife	**Luka Ó Heára**	**Jamie Ó Miadhach**
Moncaí	Ulcabhán	Orangutan
Ní maith liom criospaí	Uachtar Géar & Oinniún	Beárbaiciú

Ethan Ó Mistéil	**Stephen Ó Ruanaí**	**Gregory Palmer**
Madra	Madra	Duine
Doritos	Pringle Uachtar Géar & Oinniún	Pringles

BLIAIN 3

Dá bhféadfá cnaipe a bhrú agus tú féin a chur in aon áit ar domhain, cá rachá tú?

Carachtar cartúin is fearr leat?

Eoin Breathnach	Rian Breathnach	Leelan Culkin
Spidéal	An Nua-Shéalainn	An Bhrasaíl
Kaneki	Squidward	Beast Boy

Grace de Búrca	Leon De Róiste	Seán Doggett
Iodáil	Las Vegas	Monza, Iodáil , F1
Garfield	Ronaldo	Patrick Star

Adam Flannelly	Hannah Griesbach	Kevin Kinsella
Nua-Eabhrac	Mericeá	St. Lucia
Rick Sanchez	Peter Griffin	Clarence

Stephen Kinsella	**Conor Lawlor**	**Eoin Mac Thaidhg**
Rang Mata Múinteoir Bairbre	Finglas	An Cholóim
Dora	Gumball	Stewie Griffin
Cian Mistéil	**Gracie Ní Bhaoighill**	**Laura Ní Bhrádaigh**
Tilted Towers	An tSeapáin	Iodáil
Dexter :)	Stewie Griffin	Jerry
Eiméar Ní Bhróin	**Eve Ní Channainn**	**Eva Ní Cheallaigh**
Cairo, Éigipt	An Iodáil	Nua-Eabhrac
Bart Simpson	————	Humf
Leah Ní Chonghaile	**Luíseach Ní Chonnacháin**	**Aisling Ní Chonsnámha**
An Spáinn	An Astráil	An Iodáil
Mickey Mouse	Phineas	Marceline ó Adventure Time

Katelyn Ní Chuinneagáin	**Clíodhna Ní Eidhin**	**Orla Ní Eidhin**
Stáit Aontaithe Mheiriceá	An Ioslainn	Meiriceá
Daffy Duck	Miles Morales	Snoopy
Aoibhe Ní Ghriallais	**Isabella Ní Laighin**	**Anna Ní Longáin**
An Ghréig	Skopelos	An Ghréig
Stewie Griffin	Rigby	Winne the Pooh
Isabella Ní Mhaoilmhaigh	**Eleanor Ní Mhurchú**	**Abaigh Ní Rabhartaigh**
Dubai	An Ghréig	An Chóiré Theas
Rapunzel	Ferb	Spiderman
Sarah Ní Shionnaigh	**Molly Ní Thoirealaigh**	**Laoise Nic Aindreasa**
An Ghearmáin	An Astráil	An Iodáil
Katara ó Avatar	Sportacus	Perry the Platypus

Ally Nic an Chrosáin	**Aoibhín Nic Dhomhnaill**	**Holly Nic Liam**
Páras	Oileann sa Ghréig	Na Bahámaí
Spongebob	Spiderman	Spongebob
Killian Ó Brádaigh	**Lucas Ó Brolocháin**	**Gavin Ó Coisdealbha**
Somalia	Salou	An tSín
Peppa Pig	Rick Sanchez	Jhonsey ó Fortnite
Conall Ó Corcora	**Rónan Ó Flathartha**	**Michael Ó hEidhin**
Deisceart B.Á.C	Iodáil	Nua-Eabhrac
Spongebob	Spongebob	Simpsons
Sam Ó Niatháin	**Éanna Ó Treasaigh**	**Euan Palmer**
Rang Mata Donnacha	Mo Bhaile	Páirc Náisiúnta Gila
Mickey	Homer Simpson	Kenny McCormick

Oisín Seoige	Oisín Stevens	Grace Tuck
Dubai	Meicsiceo	Galapogos Islands
Dexter	Rick Sanchez	Obi-wan Kenobi

Ella Ward	Kaceyleigh Ward
An Ghréig	An Ghréig
Rick	Spongebob

AN IDIRBHLIAIN

Dá mba rud é go raibh sár-chumhacht agat, cén ceann a phiocfá?

Buaicphointe na hIdirbhliana?

Éadaoin Bhreathnach	**Nathan Breathnach**	**Leo Conaill**
Smacht ar am		
An Ceoldráma		

Caoimhe de Breit	**Jack De Búrca**	**Kyla Fontaine**
Teileapórtáil	Teileapórtáil	Dofheictheach
Grease	An Pictiúrlann	An Ceoldráma

Oisín Mac an Bhaird	**Theo Mac an Ghearr**	**Cian Mac Cú Uladh**
	Spidey-senses	Smacht ar Am
	An Ceoldráma	Grease

Jack Mac Duibh Teileapórtáil An Ceoldráma	**Ciarán Mac Liam**	**Ella Nestor-Beirne** Dofheictheach An Ceoldráma
Ella Ní Chatháin Teileapórtáil An Ceoldráma	**Clara Ní Choirbín**	**Orla Ní Gháirmaile** Transformer Ag dul ar súilóid
Erin Ní Ghallchóir Mind control Na turais	**Keira Ní Ghormáin** Teilichinéis Go Karting	**Ailbhe Ní Mhaidín**
Leah Ní Mhaoilmhín Teileapórtáil An Ceoldráma	**Aisling Ní Mhuirí** Teilichinéis An Ceoldráma	**Natasha Ní Sheachnasaigh** Teilichinéis An Ceoldráma

Róisín Ní Shúilleabháin Ní Ghloinn	**Rosemary Nic an Bhaird**
In ann intinn daoine a léamh	Dofheictheach
An Ceoldráma	An Ceoldráma

Lydia Nic an Róibín	**Ellie Nic Dhomhnaill**	**Sarah Nic Domhnaill**
Analú faoi Uisce	Teileapórtáil	Teileapórtáil
An Ceoldráma	Grease	Grease

Danielle Nic Giolla Phádraig	**Cian Ó Brádaigh**	**Daniel Ó Brádaigh**
Eitilt	láidreacht	Teileapórtáil
An Ceoldráma	An Ceoldráma	Bia Síneach

Eoghan Ó Ceallaigh	**Caoimhín Ó Gríofa**	**Ultan Ó Mearthaile**
Stop Am	Luas	Dofheictheach
Grease	An Ceoldráma	An Ceoldráma

Daniel Ó Muirgheasa	**Semyon Ó Sionnaigh**
Chun daoine a chuir i 'infinite geibhin loop'	Láidreacht
Go—Karting	Am sa scoil sa Fhranc

Evan Ó Tuathail	**Jason Ó Tuathail**	**Freddie Tuck**
Teileapórtáil		Smacht ar Am
—		Grease

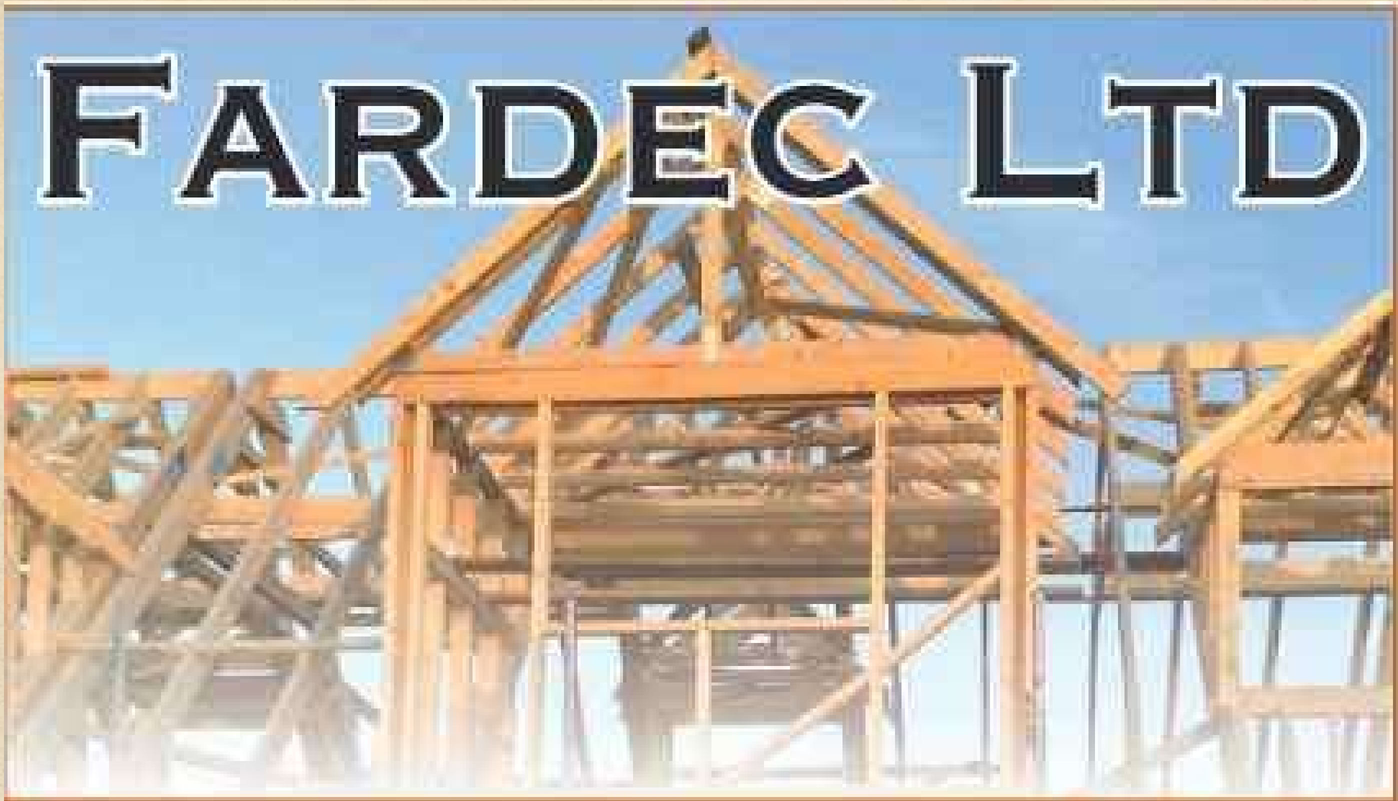

Building and carpentry contractor specialising in roofing (including slate and tile roofs), 1st & 2nd fix carpentry, including new builds (both private & public), extensions to existing buildings, attic conversions and timber decking.

House Building - Extension and Refurbishment
House Building: Single Houses - Housing Schemes
Extension & Refurbishment: Residential - Commercial and Industrial

Phone: 087 2428082
Email: fardecltd@gmail.com
26 Ard Aoibhinn, Athenry, Co Galway

BLIAIN 5

Dá mbeadh rogha agat rud amháin a dhéanamh ar feadh lae amháin, cad a dhéanfá?

Dá mbeadh fuaimrian a chur le chéile don scoil, cén t-amhrán a chuirfeá air?

Dion Belton

A bheith ag imirt le haghaidh Liverpool

Brogan Cloonan

An craic a bheith agam le na lads

Sweet Child O Mine

Cianna Cullen

Pizza a ithe

Dazed and confused—Led Zeppelin

Adam Cunningham

Féachaint ar scannán an-fhada

Crank That Dreoilín i gCeart—MC AC x Soulja Boy x Gaeltacht

Rian Dawson

A bheith Sásta

Hey Ya! - OutKast

Kate Hynes

Pizza a ithe i Nua Eabhrac

Country Roads

Adam Keane

Dul chuig áit ghrianmhar

Three Little Birds

Conor Knight

Staidéar go crua

Lift Yourself—Kanye West

Matthew Lawlor

Téigh chuig an spás

Dream on—Areosmith

Kian Mac Giolla Chionnaigh	**Conor Mac Liam**	**Evan Mc Crossan**
Laethanta saoire go Tenerife nó an Spáinn	Taisteal	An craic a bheith agam leis na lads
Thunderstruck—AC/DC	Return of the mack	September
Aoibhe Mitchell	**Eilis Ní Bhroin**	**Jean Ní Cheallaigh**
Scúbadóireacht	Dul chuig ceolchoirm	Na hócáid den scannán *The Purge*
Fuaimrian Mamma Mia	Yeat—Money so Big	Where'd all the time go—Dr. Dog
Katie Ní Cheallaigh	**Ella Ní Dhomhnalláin**	**Emily Ní Dhroighneáin**
Codladh	Spéir-tumadóireacht	Spéir-tumadóireacht i dtir te
Heaven knows I'm miserable now—The Smiths	Dancing Queen—ABBA	The night we met
Sadhb Ann Ní hAogáin	**Orla Ní Mhuireasa**	**Amy Ní Shionnaigh**
Lá scannán le scannáin nach fhaca mé go fóill	Leathanta Saoire	Taisteal
Killer Queen—Queen	ABBA	Don't Stop Believing

Colin Ó Braonáin	**Luc Ó Ciaragáin**	**Jack Ó Foghlú**
	Lá a chaitheamh le mo chairde	Féachaint ar an gcluíche Éire-Iodáil ón Euro 2016 sa Stade Pierre-Mauroy
	Mr Brightside—The Killers	Express Yourself remix—N.W.A.

Elis Ó hEidhin	**Éanna Ó Maolruanaidh**	**Marc Ó Broin**
Rachainn chuig "Rolling Loud"	Dul go dtí spás	Taisteal
Lying 4 Fun—Yeat		Homecoming

Seán Orlando	**Leah Seoighe**	**Culann Stevens**
Bualadh le Michael Jackson don lá	Fanacht i mo leabha	Bungee Jumping san Nua-Shéalainn le mo chlann agus mo chairde
Everybody likes the Sunshine—Roy Ayers	Shake it off—Taylor Swift	Still Feel—Halfalive

Coláiste an Eachréidh Rang na hArdteiste 2022

(Suite chun tosaigh) Bláithín Ní Ghallachóir, Aisling Nic Niallghuis, Iseult Ní Chonnacháin, Niamh Ní Riain, Caoimhe Ní Mhurchú, Caroline Seoighe, Katelyn Nic Cú Uladh, Sarah Mullahy, Eibhlín Ní Fhlatharta,
Hannah Ní Mheachair, Liadán Nic Cormaic, Eva Griesbach, Madison Ní Laighin, Raphi Nic an Ghearr, Lauren Ní Choirbín, Rhianna Nic Domhnaill, Béibhinn Dilger, Niamh Ní Ghríofa, Hannah Ní Mhaolmhuaidh.
(ar chúl) Seán Ó Mainnín (Leas-Phríomhoide), Evan Ó Brádaigh, Evan Hession, Conor Ó Miodhach, Oisín Mac Aindreasa, Robert Mac Mathúna, Jack Ó Nualláin, Conor Mac Giollarnáith, Seán Ó Báin,
Gary Ó Maolchathail, Keith Ó Giobláin, Jamie De Búrca, Eoin Ó Muineacháin, Jack Ó Gloinn, Tuán Ó Baoill, Ruairí Goodwin, Kialynn Mac Giolla Phádraig, Nathan Gearbhás,
Brian Ó Maoilchiaráin (Príomhoide) *As láthair:* Emilie Ní Ghallachóir, Éanna Ó Braonáin, Liam Ó Mórdha.

Céard ba mhaith leat a dhéanamh nuair a bheidh an Ardteist críochnaithe agat?

Do rogha tír ar domhan?

Jamie de Búrca	**Béibhinn Dilger**	**Nathan Gearbhás**
——	Teangacha	Sagartacht
An Úcráin	An Iodáil	Nigeria
Ruairí Goodwin	**Eva Griesbach**	**Evan Hession**
Zúeolaíócht	Drámaíocht	
An Iodáil	An Fhrainc	
Oisín Mac Aidreasa	**Kialynn Mac Giolla Phádraig**	**Conor Mac Giollarnaith**
Téigh ar ollscoil	Sagartacht	Cúrsa ollscoile Gnó
Cúba	Brazil	Eswatini

Robert Mac Mathúna

Argranamaíocht

Lauren Ní Choirbín

Siceolaíocht & taistil timpeall an domhain

Barbados

Iseult Ní Chonnacháin

Bainisteoir d'óstán i gcathair mhór

An Iodáil

Eibhlín Ní Fhlatharta

Taisteal le mo chairde

An Ghréig

Bláithín Ní Ghallachóir

Taisteal

An Spáinn

Emilie Ní Ghallachóir

Niamh Ní Ghríofa

Madison Ní Laighin

Taisteal & staidéar ar Gaeilge & Stair

An Iodáil

Hannah Ní Mhaolmhuaidh

Stáidéar ar Gaeilge agus Fraincís

Ceanada

Hannah Ní Mheachair

Taisteal & ceolchoirm

An Iodáil

Caoimhe Ní Mhurchú

Obair go crua mar léiritheoir ceol agus beidh an-saibhir

An Ind & Buran

Sarah Ní Mullahy

Leaghas i UCD

An Afraic Theas

Niamh Ní Riain	**Raphi Nic an Ghearr**	**Liadán Nic Cormaic**
Taisteal agus staidéar ar eolaíocht	Píosa taistil, píosa oibre, agus go leor bia blasta	Táim ag dul go Béal Feirste
An Spáinn	An Iodáil, gan amhras	An Ghréig

Katelyn Nic Cú Ulaidh	**Rhianna Nic Domhnaill**	**Aisling Nic Niallghuis**
A bheith i mo chnáimhseach agus dul thar lear	Taisteal & staidéar ar Eolaíocht na Timpeallachta	Damhsa agus codladh
Canada agus Australia	An Ioruaidh	An Ghréig

Sean Ó Báin	**Tuán Ó Baoill**	**Evan Ó Brádaigh**
Taisteal, Cóisirí, Coláiste		Taisteal
An Ghearmáin		An Iodáil

Éanna Ó Braonáin	**Keith Ó Giobláin**	**Jack Ó Gloinn**
	Ealaíona Cóchaireachta i GMIT	Staidéar ar síceolaíocht
	An Íoslainn	An Astráil

Gary Ó Maolchathail	**Conor Ó Miodhach**	**Liam Ó Mórdha**
Obair agus Taisteal	Printíseach leictreach	Níl a fhios agam
SAM	New Caledonia	An tSeapáin

Eoin Ó Muineacháin	**Jack Ó Nualain**	**Caroline Seoighe**
Taisteal chun cultúr agus bia nua a fheiceáil	Taisteal	Chun bheith i mo sheandálaí & dul thar lear
El Salvador	Cambodia	Iodáil

MOSSTECK
FIRE & SECURITY

www.mossteck.ie

CHRISTOPHER MULLINS
ELECTRICAL SERVICES LTD.
MEMBER OF RECI

15 Wellpark Grove,
Wellpark,
Galway.

Phone: 091 - 753 558.
Email: cmelec15@gmail.com

FOIREANN AN CHOLÁISTE

Dá mba rud é go raibh ort carachtar cartúin a phósadh, cé a phósfá?

Amhrán is fearr leat?

Post difriúil ar maith leat?

James Beirne

Belle

Shallow—Lady Gaga & Bradley Cooper

Tréadlia

Gearóidin De Búrca

Popeye

The River—Bruce Springsteen

Gníomhaire taistil

Brendan Ellis

Marge Simpson

Down Under—Man at work

Feirmeoir

Donncha Furlong

Edna Krabappel

Amhrán na bhFiann

Níl ceann ar bith níos deise na múinteoir matamaitice

Bairbre Ní Choisdealbha

Popeye

CAE Chuile rud i gCeart

Uachtarán na hÉireann

Mairéad Ní Ghríofa

Mickey Mouse

Travelin Soldier

Comhairleoir

Marina Keating

Prince Charming

Life on Mars—David Bowie

Aisteóir Hollywood

Mary Ní Mhathúna

Captain Jack Sparrow

Dreams—The Cranberries

Eolaí

Máirín Ní Mhainnín

Aladdin

Girls Just Want to Have Fun

Bleachtaire

Deirdre Ní Neachtain

Ní Homer Simpson

Siar go Connamara

Úinéir bialainne

Áine Nic Fhlannacha

Principal Skinners (*The Simpsons*)

Waitin' on a Sunny Day—Bruce Springsteen

Blastóir ag obair do Cadbury's, Toblerone nó Lindt

Lisa Nic Ghrianra

Sebastian (*The Little Mermaid*)

Eight Days a Week—The Beatles

Ambasadóir na hÉireann chun na Iodáile nó múinteoir Ióga i mBarbadós

Pádraig Ó Baoill

Penelope Pitstop

Seachran Chairn tSaoil

Láithreoir ar chlár cainte ar an raidió

Seán Ó Briain

Lola Bunny

Unstoppable—Sia

Léachtóir ollscoile le Gaeilge

Seán Ó Cadhain

Níl aon carachtar ar eolas agam

Amhrán Mhuinse

Méicneoir

Turlough Ó Maoileoin

Francine Smith

Stairway to Heaven

Ealaíontóir

P.J. Ó RIain

Sylvie (*Loki*)

Bohemian Rhapsody—Queen

Ceoltóir

Alina Ó Dowd

Krtek (ó chartúin Sheiceach)

Rose—Seal

Iriseoir

Mary Ryan

Bart Simpson

The River

Tréadlia

Nóra Seoighe

Tarzan

Peigín Leitir Móir :)

Comhairleoir

Anne Marie Taylor Moore

Daddy Pig (ó *Peppa Pig*)

Happy—Pharrell Williams

Is maith liom an ceann atá agam!

Siobhán Uí Chuinneagáin

Fireman Sam

On Top of the World—Imagine Dragons

Teiripeoir Urlabhra

Marie Uí Dhufaigh

Homer Simpson

We don’t talk about Bruno

Tumadóir domhainfharraige

Amélie Voyard

Percy nó Vex (*Vox Machina*)

Bohemian Rhapsody—Queen

Cartlannaí

Sally Gaffney

Bart Simpson

He stopped loving her today—
George Jones

Múinteoir

Marie Hession

Spider-man

Blinding Lights—The Weeknd

Aisteoir

Larry Morgan

Cruella De Vil

Freebird—Leonard Synard

An Pápa

Padraig O'Flaherty

Wonder Woman

Anach Cuain

Príomhoide Coláiste an Eachréidh

Seán Ó Mainnin

Marge Simpson

N17 as Gaeilge—Sawdoctors

Dlíodóir

Brian Ó Maoilchiaráin

Ní bheadh orm!

Bohemian Rhapsody—Queen

Siúinéir

Paul Nash Travel
Coach and Minibus Hire

Bus and Coach Hire

Email: paulnashtravel@gmail.com
Ph: 087-8161400/0851280166

All occasions catered for including:

- **Sporting events**
- **Parties / social events**
- **Airport drop off / pick up**
- **Hen / Stag weekends**
- **Weddings**
- **School Tours**

Travel, Trips & Tours Ltd.

AN IDIRBHLIAIN 2021/22

Buntáistí na hIdirbhliana agus na scileanna a d'fhorbair muid

I rith na bliana seo, bhí go leor deiseanna againn aithne níos fearr a chur ar a chéile agus cairde nua a dhéanamh. D'fhorbair muid ár scileanna cumarsáide agus tá muid i bhfad níos aibí anois. Níl dabht ar bith ann ach go raibh bliain den scoth againn agus gur bhain gach duine sult as.

Sínis

This year we started our journey into Chinese culture and its unique language. In November, we did a one day "Newby Chinese" workshop. It was a very interactive experience using tablets and enjoyable games. After the break we returned to weekly language and culture lessons. As part of it we had a great day out in Galway to experience Chinese style cuisine first hand.

John Tierney, Drumadóireacht, Rhythm Drum School.

Ag tús na hIdirbliana, thosaigh muid ag deanamh drumadóireacht gach Máirt ag deireadh an lae. D'fhoghlaimid go leor faoin drumadóireacht agus bhí an teagascóir sár mhaith agus cabhrach. Bhain muid go léir a lán taitnimh as agus dá mbeadh rogha againn, táim cinnte go ndéanfadh muid arís é.

Fear Grinn, Ger Carey

Chuaigh muid go hInis chun Ger Carey a fheiceáil le go leor scoileanna eile, seó grinn den scoth a bhí ann.

Curtha le chéile ag an Eoghan, Sarah agus Daniel don Naíonra mud kitchen agus dá bhord picnic.

Margadh na Nollag

Chaith muid go leor ama ag smaoineamh agus ag cur plean le chéile le haghaidh an margadh nollag agus nuair a tháinig sé, d'éirigh sé go hiontach leis, níos fearr ná mar a cheap muid. Bhí an atmaisféar sa scoil thar barr. Bhí muid go léir sásta leis an toradh agus rinne muid a lán airgid.

Turas thar lear

CEOLDRÁMA 2021/22: GREASE

Príomhaisteoirí

Theo Mac an Ghearr
(Danny)

Danielle Nic Giolla Phádraig
(Sandy)

Rosemary Nic an Bháird
(Rizzo)

Éadaoin Bhreatnach **(Frenchy)**

Erin Ní Ghallchóir **(Marty)**

Keira Ní Ghormáin **(Jan)**

Eoghan Ó Ceallaigh **(Kenickie)**

Ultan Ó Mearthaile **(Doody)**

Freddie Tuck **(Roger)**

Jack Mac Duibh **(Sonny)**

Ella Ní Chatháin **(Patty)**

Sarah Nic Domhnaill **(Cha Cha)**

Cian Ó Bradaigh **(Eugene)**

Jason Ó Tuathail **(Vince F)**

Ciarán Mac Liam **(Johnny C)**

Ella Nestor-Beirne
(Máistreas Uí Loinsigh)

Bonding, Teamwork, Confidence

We began rehearsing in September — singing, dancing, Full Steam ahead.
Then it happened... COVID-19, weeks before we were due to go on stage. Unfortunately, the show had to be postponed to February. We were devastated and afraid it would be cancelled altogether. After the Christmas break, we went straight back into rehearsals and the excitement returned. We worked as a team to prepare the set, props and to motivate each other. After being postponed again to March, we were so thankful that we could finally perform. Three shows were NOT enough. The feeling on stage was phenomenal – it was an experience like no other. Without a doubt it was one of the highlights of our whole TY year.

GREASE

COMÓRTAS BT EOLAÍ ÓG

*Ghlac **Adam Cunningham** (Bl5) páirt i gComórtas BT Eolaí Óg le ARC, an aip a raibh forbartha aige.*

Is dialann digiteach é ARC i gcomhair fón póca, táibléad, agus ríomhaire. Tá go leor buntáistí aige do dhaoine le míchumais mótair a mbeadh deacrachtaí acu le dialanna lámhscríofa, mar gheall nach bhfuil orthu le ARC ach clóscríobh nó scáileán tadhaill a úsáid, chomh maith le buntáistí do dhaoine a fulaingíonn ó buairt nó strus. Níl an aip cosúil le rud ar bith ar an margadh faoi láthair, le go leor buntáistí thar dialanna lámhscríofa nach bhfuil ar fáil le cineálacha dialanna digiteacha eile. Tá chuile rud sórtáilte agus eagraithe duit go huathoibríoch, tá tú in ann féachaint trí sean-iontrálacha dialann gan aon deacracht, tá tú in ann rátáil a thabhairt don lá as cúig réalt, tá tú in ann cuma an aip a chur in oiriúint, agus tuile gnéithe eile.

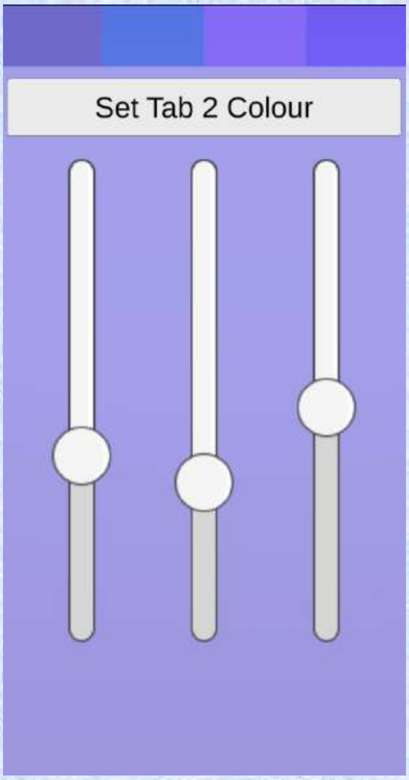

ARC is a digital journal for smartphone, tablet, and computer. The app is beneficial to those with motor disabilities who would struggle with writing in physical journal, as they can simply type or use touchscreen, and can also benefit those who suffer from anxiety or are prone to stress. The app is unlike anything currently on the market, and has many advantages over handwritten journals or that other digital forms of diary-keeping don't have. Everything is sorted and organised for you automatically, you can look through old diary entries without any hassle, you can give each day a rating out of five stars, you can customize how the app looks and many other ease of life features.

CLÁR TECHSPACE KINIA

Chláraigh muid i mbliana le cúrsaí STEAM a dhéanamh, thug daltaí na dara bliana faoi le díograis agus bhí dúshlán mór rompu na Róbait a chur le chéile. Bhí orthu ansin máistreacht a fháil ar na Róbait agus iad a chur ag rásaíocht agus ag cogaíocht le chéile. Bhí neart spraoi agus spóirt againn ag dul síos agus aníos an pasáiste. D'éirigh le Stephen agus Luka sa chomórtas **Cogaí Róbait** agus le Bobby agus Aodán sa chomórtas **Rásaí Róbait** áit a bhaint amach sa chraobh Reigiúnach Connacht i Márta ar an gCeathrú Rua agus rinne siad sár-iarracht sa chroabh náisiúnta thuas i nDroim Rí in Aibreáin ach ní linn a bhí an lá.

Rinne daltaí bliain a 1 agus 4 ceardlann STEAM freisin i mbliana. Ba í Éadaoin i mbliain a 4 buaiteoir ghradam FrankenSTEAM ag Féile Teicneolaíochta Kinia, bhí ainmniúcháin faighte ag beirt daltaí as bhliain a 1 freisin.

Rinne Kinia taifeadadh proifisiúnta ar Eiméar agus Rosemary le haghaidh Guth'22 i mbliana. Chan Eiméar an t-amhrán"An raibh tú ag an gCarraig?" agus chan Rosemary an leagan Gaeilge a scríobh sí féin don amhrán "Chandelier". Tá a gcuid amhráin Ghaeilge foilsithe ar Spotify. D'oscail Eiméar TechFéile lena leagan breá do "Mise Éire". Is aici atá an glór álainn binn.

Chuir rang staire na hIdirbhliana iarratas isteach ar an gCeantar Fíorúil, rinne muid físeán faoina Gaeil ar an Eachréidh ó am na gCeilteach. D'éirigh leis an t-iarratas agus rinne Kinia taifeadadh 360 orainn. D'úsáid muid an físean le haghaidh Chomórtas Seachtain na Gaeilge agus d'éirigh leis an bhfíseán príomhdhuais na méanscoile a bhaint amach. Is údár mór bróid dúinn ár gcultúr agus ár nOidhreacht mar bhaile meánaoiseach agus is mór linn gur thóg na daltaí úiréireacht ar seo.

AN COISTE GLAS

River survey

Ag glanadh na trá
i nGaillimh

Ag obair le Athenry Tidy Towns

Ag rothaíocht

Bhuaigh **Laura Ní Bhrádaigh** agus **Grace Tuck** (Bl3), na **hambasadóirí réigiúnácha uisce** do Thuaisceart agus Iarthar na tíre, á reachtáil ag scoileanna glasa. Fuair siad €200 an duine agus plaic.

COMÓRTAS LITEARTHA DON SCRÍOBHNEOIR ÓG

*Scríobh **Grace de Búrca** (Bl.3) an t-alt seo a leanas, a bhuaigh an Chéad Duais.*

Paddy 'Varnish' Varian: Saor Cloiche & Trodaí na Saoirse

Harry agus Paddy Varian ar chúl agus ar dheis, Fred Mac Ghiolla Mhuire agus greim aige ar raibhfil, i bpictiúr d'Óglaigh i gCorcaigh, Complacht 'A' ó 1916 go 1918.

De réir eolas an teaghlaigh, ba Huguenots ón bhFrainc iad na Varian, agus tháinig siad go hÉirinn tríd an mBreatain. Ba cheardaithe Protastúnacha iad a d'fhág an Fhrainc Chaitliceach chun éalú ó ghéarleanúint reiligiúnach, agus cuireadh fáilte rompu in Éirinn mar gheall ar na scileanna a thug siad leo.

Rugadh Patrick Joseph Varian, *'Varnish'*, idir 1899 agus 1900. William Varian agus Ellen Creedon Varian a thuistí. Faraor, tá roinnt doiléireacht i gceist le dáta breithe Phádraig agus sonraí eile. De réir Daonáirimh 1901, bhí William Varian (45), saoir cloiche, Caitliceach Rómhánach, agus é ina chumas Béarla a labhairt, léamh agus scríobh. Bhí William Varian ina chónaí ag 137 Bóthar Dhroichead na Bandan, Corcaigh, lena bhean Ellen (40), agus a bpáistí: Henry/Harry (10), Ellen (7), Hannah (4) agus Patrick Joseph (2). Tá siopa éisc agus sceallóga Lennox lonnaithe ag an seoladh seo anois.

Deich mbliana ina dhiaidh sin, liostaíonn Daonáireamh 1911 William Varian agus é ina chónaí ag 117 An tSeanchoill, Naomh Muire, Corcaigh, é 52 bliana d'aois agus a bhean chéile Ellen 52 freisin. Is cinnte go bhfuil doiléireacht anseo agus tá sé deacair a dheimhniú cén foinse atá ceart, nó cén fáth gur chruthaíodh an doiléireacht. Saoir cloiche ab ea William Varian, mar a bhí sna glúnta a chuaigh roimhe.

Bhí an teaghlach gaolta le húinéirí an comhlacht scuaibe Varian. Thug siad bronntanas airgid do Paddy agus tugadh *'Varnish'* mar leasainm ar Paddy i gcuimhne ar scuabanna péinte 'Varian'.

Bhí monarcha ag na Varian seo i gCorcaigh sa naoú haois déag chomh maith agus gaolta dá

gcuid, a bhí ag obair ann, Isaac & Ralph gníomhach i gcúrsaí polaitíochta. I mí Iúil 1848 gabhadh Isaac Varian ar chúis ceannairce. De réir an bharántais, a eisíodh i nDroichead na mBandan, d'fhreastail sé ar chruinniú i gCrois an Bharraigh inar scaip sé focail scannalacha, ghránna, mhailíseacha faoin rialtas, faoin dlí, faoin mbunreacht agus faoi Bhanríon Victoria. Chaith Isaac agus Ralph cúpla mí sa Phríosún sular scaoileadh saor iad i mí na Samhna 1848 ar bhannaí.

Bhí conspóid faoina gcuid ama sa Phríosún mar a léiríonn an sliocht nuachtáin seo a leanas ó Lúnasa 1848.

Thuig Paddy agus a dheartháir Harry go raibh baint ag a gcol ceathracha leis an ngluaiseacht náisiúnach agus b'fhéidir go raibh tionchar aige ar a gcinneadh ballraíocht a ghlacadh le Braithreachas Phoblacht na hÉireann (B.P.É) níos déanaí.

17 Deireadh Fómhair 1914, agus Paddy 14 bliana d'aois glacadh leis mar bhall le Cumann Oibrithe Saoir Cloiche agus Bríceadóir Chorcaí (C.O.S.B.C). Mar a bhí an traidisiún ag an am, bhí sé freagrach dá dheartháir Harry, mar shaor printíseach agus an méid sin le léamh san iontráil i mórleabhar C.O.S.B.C agus é sínithe *'Patrick Varian Boy'*

D'oibrigh Paddy le Harry gach lá go dtí gur chríochnaigh sé a phrintíseacht i mBealtaine 1920. Bhí sé de chúram ag Harry gach gné mar shaor cloiche a mhúineadh dó. Ag an tráth seo freisin, béimníodh an leasainm *'Varnish'* ar Paddy agus leasainmneacha bronnta ar gach saor.

Ba cosúil gur earcaigh idéalacha a bhí sna saoir. Pobal iad a bhí an-dílis dá chéile agus a labhair a dteanga rúnda féin, 'Béarla Lagair na Saor' Ní hamháin sin, toisc go raibh comhordú lámh-súl den scoth acu, bhí siad éifeachtach lena n-arm agus iad an-mhaith ag tabhairt aire dóibh féin.

Grianghraf de Theastas Óglach Éireannach Paddy Varian d'Éirí Amach na Cásca. Grianghraph cuirtéis de Cathy Burke.

I ndiaidh tamaill, bhí Harry ina cheannaire Ceathrún ar Complacht A d'Óglaigh na hÉireann agus ina bhall den B.P.É.. Ag sé bliana déag d'aois, bhí Paddy ina óglach é féin agus ina bhall den B.P.É. freisin.

Le linn 1916, bhí Captaen JJ O'Connell ceaptha ag Eoin Mac Néill, Ceann Foirne na n-Óglach, le bheith i gceannas ar na hóglaigh go léir ó dheas ó Loch Garman go Ciarraí. Tráthnóna Aoine an Chéasta, shroich O'Connell Corcaigh le horduithe ó Mac Néill gan a bheith i mbun gníomhaíochta. Bhí seo ag dul i ngleic leis na horduithe a fuair ceannairí Chorcaí Tomás Mac Curtain agus Traolach Mac Suibhne ó Thomas Ó Cléirigh. Ar an lá céanna, d'fhoghlaim siad gur gabhadh Ruairí Mac Easmainn agus an long "*AUD*" imithe le lastas airm go tóin na farraige.

Le fírinne, fuair Briogáid Chorcaí naoi n-ordú contrártha agus ba é an toradh a bhí air

sin gur beag gníomh a rinne Óglaigh Chorcaí maidin Luan Cásca. Chuir grúpa de na hÓglaigh cosaint ar Halla na hÓglach ar Sráid na Síorach, agus tar éis seachtaine, ghéilleadar d'fhórsaí na Corónach i gCorcaigh, gabhadh iad agus glacadh a gcuid airm. Cinnte bhí fíor-díomá ar phoblachtánaigh Chorcaí tar éis Éirí Amach 1916.

Tar éis 1916, throid Harry agus Paddy beirt le chéile le linn Chogadh na Saoirse agus le linn an Chogadh Cathartha. Sular thosaigh Cogadh na Saoirse bhí siad gníomhach. 4 Samhain 1918, ghabh Constáblacht Ríoga na hÉireann (C.R.É.) Donncha Mac Niallais, baill de Chomhplacht D, Óglaigh na hÉireann, óna lóistín i Sráid Liatroma i gcathair Chorcaí. Agus an C.R.É. ag iarraidh é a ghabháil, scaoileadh urchar óna ghunna agus gortaíodh John Clarke, an Príomhchonstábla go dona. Tógadh é chuig an ospidéal agus cuireadh Mac Niallais go Priosúin Chorcaigh. Más rud é go bhfaigheadh an príomhchonstábla bás, bheadh Mac Niallais curtha chun báis.

Bhí Mac Niallais an-tábhachtach don ghluaiseacht phobhlachtánach mar gheall go raibh scileanna luachmhara aige mar innealtóir agus beartaíodh é a bhriseadh as an bpríosún.
D'eagraigh siad an t-éalú go han-chúramach 11 Samhain 1918 agus bhí ról faoi leith ag gach ball den fhoireann. Bhí dualgas tugtha do Paddy na sreanga teileagraif a ghearradh sa dóigh is nach mbeadh fórsaí breise curtha chuig an príosún le linn an éalaithe. D'éirigh leo eochair an chillín a fháil agus threoraigh siad Mac Niallais agus na hóghlaigh uile a bhí i ngéibheann amach as an bpriosúin. Bhí ardú croí ollmhór tugtha do phoblachtánaithe Chorcaí.

Mhair an Príomhchonstábla Clarke. Choinnigh Paddy eochair ar gheataí an phríosúin ina dhiaidh agus iad anois ar taispeáint san iarsmalann i nDún Uí Choileáin i gCorcaigh mar aon lena theastas agus a bhonn 1916.

Le linn an tréimhse seo, bhíodh ar na deartháireacha dul i bhfolach in áiteanna éagsúla ag amanta áirithe. Agus Harry ina shaor cloiche in Ospidéal Mhuire, ba mhinic go ndeachaigh na hóglaigh i bhfolach ann. Bhíodh siad ag dul i bhfolach i reilig i Bhaile Mhistéala agus lucht tacaíochta ag tabhairt bia chucu. Uair amháin, chuaigh Paddy i bhfolach i leaba bháis a comharsan fiú.

Caithfidh a rá go ndeachaigh na himeachtaí seo ar fad i bhfeidhm go mór ar shláinte Paddy agus Harry. D'fhulaing an bheirt acu le fadhbanna análaithe agus airtríteas níos déanaí ina saolta agus bhí tionchar nach beag ar mheabhairshláinte na beirte chomh maith.

Níor phós na deartháireacha go dtí na 1930idí, bhí Paddy ina tríochaidí agus Harry sna daichidí. Phós Paddy Catherine Murphy go luath i 1935 agus bhí ochtar leanaí acu. Fuair sé post mar Cheannfort na Saoir Cloiche sna hEaglaisí Caitliceacha i gCathair Chorcaí. Ba é an saor maoirseachta i dtógáil Eaglais Naomh Proinsias ar Shráid na Saoirse ó 1949 ach sular críochnaíodh an eaglais d'éag sé i 1951.

Adhlacadh é lena thuismitheoirí agus lena dheartháir Harry (a d'éag 1950) sa phlota teaghlaigh ag an Sean-Eaglais na hÉireann, Reilig Maigh Ghuairne, Áth an Chóiste, Co. Chorcaí. Bhí cúirtéis mhíleata tugtha in ómós dó.

Paddy Varian, sa lár, ca. 1940. Griangraif le Jim Fahy.

CÚINNE EALAÍNE

Bl1 — Súil Dragain as cré

Bl2 — Fuinneog maisithe do Oíche Shamhna

Bl2 — Obair le ealaíontóir Jennifer Cunningham deontais BLAST - bunaithe ar Ealaín Maria

IB — Ceardlann BLAST

IB — Cruthú Hataí as ábhair in-athchúrsáilte

Katelyn Ní Chuinneagáin (Bl3)

A Reflection, Sarah Ní Mullahy (Bl6)

Eva Griesbach (Bl6)

COMÓRTAS CÁCA...
SA RANG MATAMAITICE!

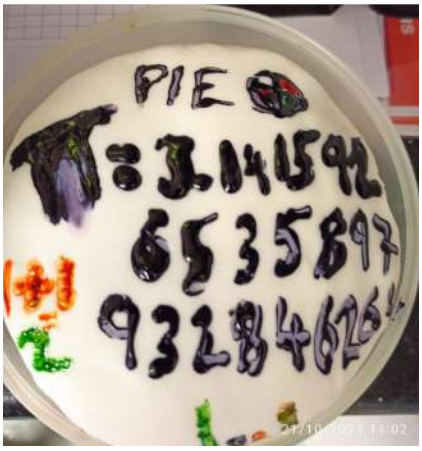

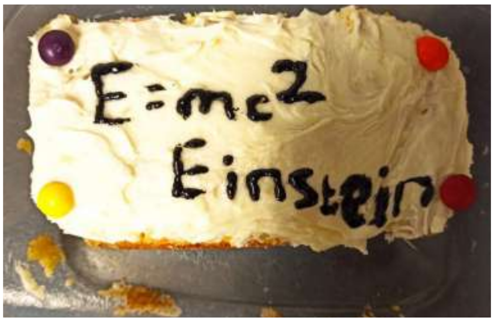

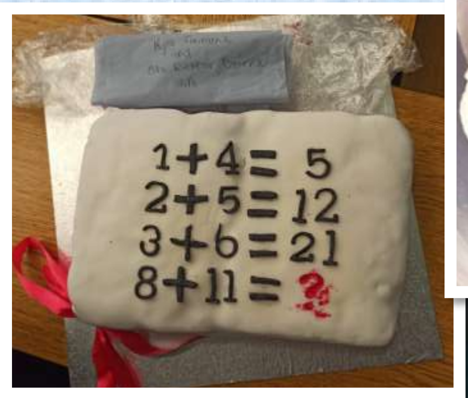
1+4= 5
2+5=12
3+6=21
8+11=?

21/10/2021 11:14

HELIX
OXFORD
SRAITH DE
UIRSLÍ
MATAMAITICIÚIL

4X4=
ON
7 8 9
4 5 6 X
1 2 3 −
0 . = +
21/10/2021 11:18

I
máta

COMÓRTAS NÁISIÚNTA STAIRE NA HÉIREANN

Bhuaigh Oisín Mac Aindreasa (Bl6) an chéad áit leis an téacs seo.

Na cúiseanna gur fhorbair an tSóivéid Luimnigh 14-27ú Aibreán 1919 agus an tionchar polaitiúil is eacnamaíochta a bhí aici go háitiúil agus go náisiúnta

Bhí tionchar náisiúnta ollmhór ag an Sóvéid chomh maith. Chomh luath agus gur thosaigh an tSóivéid, d'fhógair baill den "National Union of Railwaymen" (NUR) go mbeadh siad ag dul ar stailc ar an 16ú Aibreán le tacaíocht a thabhairt don tSóivéid. Bhí oibrithe eile ar fud na tíre réidh le dul ar stailc ach bhí siad ag fanacht le treoir ón eagraíocht náisiúnta: "Irish Labour Party and Trades Union Congress" (ILPTUC). Ba léir go raibh tacaíocht ag an Sóivéid ar fud na tíre agus bhí oibrithe Luimnigh ag súil go bhfógraíodh an ILPTUC ollstailc náisiúnta. Cé nár tharla an ollstailc, thug an tSóivéid spreagadh don lucht oibre ar fud na tíre agus iad réidh le tacaíocht a thabhairt di.

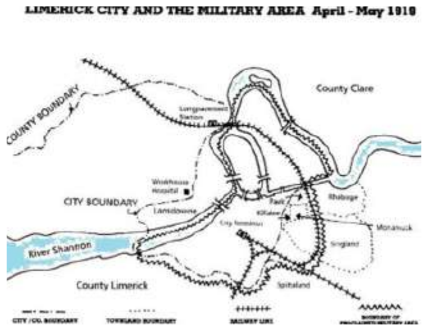

Tionchar náisiúnta eile a bhí ag an Sóivéid ná gur thug sí inspioráid don lucht oibre ar fud na tíre. Bhí Sóivéid Luimnigh ar cheann de na chéad Sóivéidí in Éirinn agus an ceann ba mhó. Chomh maith le sin, bhí trácht ar an Sóivéid go náisiúnta agus go hidirnáisiúnta mar gheall go raibh go leor de lucht na meáin chlóite i Luimneach chun tuairisc a scríobh faoi 'Maor J.C.P. Wood' a bhí ag iarraidh eitilt ó Luimneach go Talamh an Éisc i rás eitleáin trasatlantach. Rinne na hiriseóirí tuairisciú ar an Sóivéid agus iad sa chathair agus scaip an scéal ar fud na hÉireann agus chomh fada le Meiriceá fiú. Spreag Sóivéid Luimnigh Sóivéidí agus stailceanna eile ar fud na tíre. Bhí tionchar náisiúnta fadtéarmach ag Sóivéid Luimnigh agus bhí níos mó ná 100 sóivéidí bunaithe in Éirinn tar éis an tSóivéid Luimnigh idir 1919 agus 1920.

Éifeacht pholaitiúil a bhí ag an Sóivéid ná gur léirigh sí go soiléir na laigeachtaí a bhí ag ceannairí ghluaiseacht an lucht oibre. Le linn an tSóivéid bhí iarrachtaí déanta ag ceannairí an ILPTUC moill a chur uirthi Mar shampla Dé Chéadaoin, 16ú Aibreán, nuair a bhí baill den NUR ar tí dul ar stailc, fuair siad teileagram ó William O'Brien, Ard-Rúnaí an ILPTUC, ag rá "Railwaymen should defer stoppage pending national action. National Executive specially sum-

moned for tomorrow"Ach ba chosúil go raibh drogall ar an ILPTUC an stailc a fhógairt go forleathan. 23ú Aibreán, tháinig ionadaithe ón ILPTUC go Luimneach le cruinniú a bheith acu leis an gcoiste stailce. Le linn na cruinnithe sin, áfach, mhol an ILPTUC don coiste stailce críoch a chur leis an ollstailc i Luimneach. Léirigh an easpa tacaíochta seo ón ILPTUC don tSóivéid nach raibh ceannairí an ILPTUC sásta seasamh le gnáthmhuintir Luimnigh. Go náisiúnta, thuig oibrithe na hÉireann nach raibh siad ábalta brath ar pholaiteoirí an ILPTUC agus bhí sé mar mhíbhuntáiste ag oibrithe na hÉireann nach raibh páirtí láidir ann le tacú leo.

Ba chosúil nach raibh ceannairí na Sóivéide ábalta brath ar ghluaiseacht na Poblachta ach oiread. Thaispeáin an tSóivéid na difríochtaí polaitíochta móra a bhí idir Shinn Féin agus ghluaiseacht an lucht oibre. Ba bheag tacaíocht a thug ceannairí Sinn Féin don tSóivéid. Páirtí meánaicmeach Caitliceach a bhí i Sinn Féin ag an am agus bhí siad buartha faoin nasc idir an Sóivéid agus an cumannachas ach go háirithe. Mar sin, ar an 23ú Aibreán, agus an coiste stailce i mbun cruinnithe leis an ILPTUC, bhí cruinnithe eile ag tarlú idir Mhaor Luimnigh Alphonsus O'Mara (ball Sinn Féin), an Eaglais Chaitliceach agus Arm na Breataine, chun plé a dhéanamh conas deireadh a chur leis an Sóivéid. An tionchar ba mhó a bhí ag Sóivéid Luimnigh ná gur thaispeáin sí go raibh aidhmeanna go hiomlán difriúla idir Sinn Féin agus oibrithe na hÉireann. Bhí an scoilt chomh mór sin eatarthu go raibh Sinn Féin sásta comhoibriú leis an namhaid, Arm na Breataine, chun stop a chur leis na hoibrithe. Níl aon amhras ach gur léirigh an tSóivéid go raibh scoilt suntasach soiléir idir spriocanna an lucht oibre agus Sinn Féin ag an am.

Ar an 27ú Aibreán, 1919, de bharr brú ón ILPTUC, Sinn Féin agus an Eaglais Caitliceach, d'fhogair an coiste stailce deireadh a chur leis an Sóivéid. Cé gur theip ar an Sóivéid, ba léir go raibh tionchar polaitiúil agus eacnamaíochta go háitiúil agus go náisiúnta bainte léi. Le linn tréimhse dhá seachtaine: bhí geilleagar Luimnigh athraithe go hiomlán; bhí sé curtha in iúl nach raibh oibrithe na hÉireann in ann brath ar an ILPTUC; bhí na difríochtaí idir aidhmeanna Shinn Féin agus aidhmeanna ghluaiseacht an lucht oibre léirithe go soiléir. In ainneoin na constaicí seo uilig ba bheag nach ndeachaigh oibrithe ar fud na hÉireann ar stailc. Ag deireadh an lae, áfach, níor éirigh leis an Sóivéid tionchar fad-théarmach a bheith aici de bharr nach raibh gníomhú náisiúnta tógtha chun tacú léi. Mar sin féin bhí éacht déanta ag oibrithe Luimnigh i mí Aibreán 1919; thóg siad seasamh in aghaidh Impireacht na Breataine agus iad i gceannas na cathrach ar feadh coicíse.

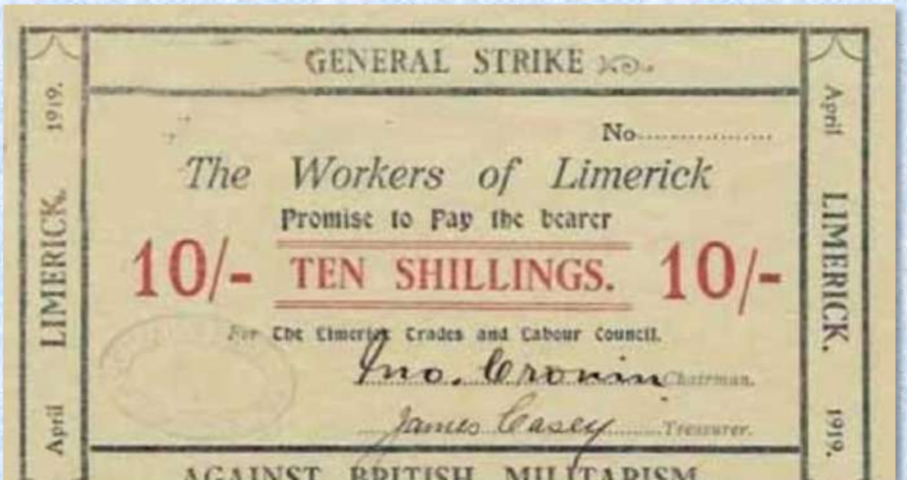
GENERAL STRIKE

No.

The Workers of Limerick
Promise to Pay the bearer
10/- TEN SHILLINGS. 10/-
For The Limerick Trades and Labour Council.
Jno. Cronin Chairman.
James Casey Treasurer.
AGAINST BRITISH MILITARISM.
LIMERICK. April 1919.
LIMERICK. April 1919.

Lá spóirt Bl1-Bl3

*Bhuaigh **Evan Ó Bradaigh (Bl6)** an dara áit sa chomórtas céanna leis an téacs seo a leanas.*

Na cúiseanna agus an tionchar a bhí ag Máirseáil Salainn Gandhi ó Sabarmati Ashram go dtí Dandi idir 12ú Márta agus 6ú Aibreán 1930 agus conas mar a chuaigh sé i bhfeidhm ar chúrsaí eacnamaíochta, polaitiúla is cultúrtha san India.

Dlíodóir, náisiúnach frith-choilíneach agus eiticí polaitiúil a bhí í Mohandas Karamchand Gandhi. Bhí sé mar inspioráid agus inspreagthóir i dtreo iarrachtaí neamhspleáchais san India. Déantar staidéar fós ar a gcuid creidiúintí agus a ghníomhachtaí sa lá ata inniu ann. Bhí tionchar ollmhór ag Muhatma Gandhi ar chúrsaí sa domhain agus is íocón stairiúil é. San aiste seo, pléifear na cúiseanna le haghaidh na máirseála ó Sabarmati go Dandi i 1930 agus an tionchar a bhí aici i dtaobh cúrsaí eacnamaíochta, polaitiúla agus cultúrtha san India.

Sa bhliain 1882 bhí Acht Salainn na Breataine ceadaithe. S'éard a bhí i gceist leis an Acht seo ná nach mbeidh cead ag muintir na hIndia a salainn féin a tháirgeadh ná a dhíol. Bhí tionchar mór ag an Acht seo ar mhuintir bhocht na hIndia agus salann in úsáid ag daoine saibhre chomh maith. D'aithin Gandhi gur siombail cumhachtach a bhí san Acht Salainn agus go raibh sé ina chumas pobal na hIndia a haontú ar son cúise, ba chuma cén cineal cúlra eacnamaíochta a bhí acu. Roghnaigh Gandhi Acht Salainn na Breataine mar théama ar fheachtas nua de Satyagraha (modh síochánta easumhlaíochta shibhialta).

2ú Márta 1930 scríobh Gandhi litir chuig Lord Irwin Ionad an Rí ag iarraidh air an tAcht Salainn a hathghairm. Muna raibh seo déanta, bhagair Gandhi go mbeadh feachtas Satyagraha curtha i bhfeidhm. Bhí sé mar aidhm ag Gandhi seasamh in aghaidh córas polaitíochta na Breataine agus deireadh a chur le fulaingt mhuintir na hIndia go eacnamaíochta agus go cultúrtha. Scríobh sé *"My ambition,is no less than to convert the British people through nonviolence and thus make them see the wrong they have done to India."*. Ba é sé seo an chéad eachtra inar sheas Gandhi in aghaidh cumhacht na Breataine agus ba léir go raibh cúis aitheanta aige dúshlán a thabhairt do rialtas agus do smacht na Breataine trí gabháil i ngleic leis an dlí áirithe seo.

Níor fhreagair Irwin an litir a scríobhadh chuige. Mar sin de, 12 Márta 1930 thosaigh Gandhi agus cúpla dosaen dá lucht leanúna ar an mháirseail. Ar an mbealach, d'fhan Gandhi i go leor bailte beaga ag tabhairt óráidí do mhuintir na tíre in aghaidh an Achta Salainne agus Riail na Breataine. Bhí Gandhi ag cur streachailt agus fulaingt an phobail i bhfocail sna hóráidí, é mar laoch do mhuintir na hIndia agus é ag scaipeadh a theachtaireachta maidir le Satyagraha. Bhí tús maith curtha leis an mháirseáil agus mhéadaigh seasamh Gandhi sa phobal agus é ag cothú deacrachtaí don Bhreatain i rith an ama.

D'úsáid Gandhi na hóráidí chun labhairt in aghaidh an chórais éagóraigh

seanaicmigh a bhí i bhfeidhm san India. D'úsaid sé hócáidí éagsúla chun fulaingt na "*untouchables*" a léiriú. Bhí na "*Untouchables*" mar shaoránaigh den aicme is ísle sa phobal agus iad scartha ó dhaoine eile. Chruthaigh Gandhi go leor conspóide nuair a ghlan sé é féin ag tobar na "*Untouchables*" agus nuair a chuir sé stop lena chuid cainte go dtí go raibh na "*Untouchables*" ábalta suí leis an slua. De bharr a chuid gníomhartha, thosaigh mhuintir na hIndia ag ceistiú an córais agus de réir a chéile laghdaíodh an ciníochas fíochmhar i gcoinne na "*Untouchables*". Ba chosúil go raibh a leithéid ag dul i bhfeidhm ar aicmeachas i sochaí na hIndia agus tionchar sóisialta nach beag ar an bpobal.

Ghlac na mílte daoine páirt sa mháirseáil agus de réir mar a mhéadaigh an tacaíocht tháinig méadú ollmhór ar an gclúdach sna meáin chumarsáide. Thuig Gandhi go gcuirfeadh an poiblíocht brú ar an Bhreatain agus chuir sé iriseoirí ar an eolas faoina chuid óráidí ionas go mbeadh siad in ann é a thuairisciú. Ní hamháin sin ach thug sé cuireadh do na comhlachtaí iriseoireachta físeáin a chruthú, rud a scaip clú idirnáisiúnta ar an Mháirseáil. Lean an *New York Times* ag scéal na Máirseála fiú. Cuireadh an domhan ar an eolas faoin chóras chultúrtha mhícothrom a bhí i bhfeidhm san India. Mhéadaigh tacaíocht do Ghandhi agus do shaoirse an hIndia sa phobal idirnáisiúnta mar gheall ar seo agus is cinnte gur chuir an poiblíocht ar fad brú ar an Bhreatain.

Bhí codarsnacht mór idir fhoréigean na bpóilíní agus na modhanna síochánta lucht leanúna Gandhi. Bhí 60,000 duine gafa agus cuid maith acu buailte go dona ag na póilíní i rith an fheachtais Satyaghara. Luaigh iriseoir Meiriceánach "*Suddenly, at a word of command, scores of native police rushed upon the advancing marchers and rained blows on their heads…Not one of the marchers even raised an arm to fend off the blows. They went down like ten-pins.*" Bhí drochíomha cruthaithe den Bhreatain lena gníomhachtaí san India agus bhí tíortha eile ag ceistiú a pholasaithe polaitíochta. Tháinig méadú óllmhor i dtacaíocht Gandhi agus feachtas síochánta aige in aghaidh fhoréigean Stát na Breataine.

Tháinig críoch leis an mhórshiúil 6ú Aibreán 1930. Bhí lucht leanúna agus iriseoirí ag fanacht ar an trá i nDandi. Bhí Gandhi tar éis 388km a shiúl i 24 lá. Agus é tar éis an Acht Salainn a bhriseadh dúirt sé leis an slua "*I am shaking the foundations of the British Empire.*" Spreag eachtra Gandhi mhuintir na hIndia páirt a ghlacadh san fheachtas. Thar thréimhse dhá sheachtain chuaigh na mílte chun an farraige chun a salainn féin a chruthú. Bhí siad ag díol an salainn go rúnda i siopaí glasraí no i siopaí éadaí. Bhí Gandhi tar éis a tháispeaint do mhuintir na hIndia go raibh cumhacht acu seasamh in aghaidh smacht na Breataine. Bhí athrú suntasach i bpolaitíocht na hIndia anois. Tháinig forbairt áirithe i gcúrsaí eacnamaíochta na tíre ach bhí an Bhreatain ag chailleadh airgid. Ba chosúil go raibh uasalaicme saibhir India míshasta agus cuireadh brú breise ar rialtas na Breataine.

Bhí tionchar nach beag ag an bpoiblíocht ar fad. Bhí tacaíocht idirnáisiúnta bainte amach ag Gandhi agus é ainmnithe mar "Fear na Bliana" ag "*Times*". Bhí drochíomhá ag an Bhreataine sna meáin chumarsáide. D'admhaigh Winston Churchill féin go raibh

tionchar uafásach ag an mháirseail ar íomhá na Breataine; *"Inflicted such humiliation and defiance as has not been known since the British first trod the soil of India"* Bhí ceisteanna móra curtha faoi riail na Breataine san India agus an chaoi go raibheadar ag caitheamh le muintir na tíre. De bharr na drochphoiblíochta ag Rialtas na Breataine agus dea-chlú ar Gandhi, ba chosúil go raibh dualgas ar an impireacht dul i ngleic le deacrachtaí a bhí cothaithe san hIndia agus socraíodh cruinniú le Gandhi.

Bhí torthaí gearrthréimhseacha ar an mháirseáil agus an *"Gandhi-Irwin Pact"* socraithe ag an chruinniú i 1931. Cuireadh deireadh leis an fheachtas "satyagraha", scaoileadh saor na príosunaí polaitiúla agus bhí cead ag muintir na hIndia cois fharraige a salann féin a chruthú. Bua mór do Gandhi a bhí ann agus é aitheanta mar an chéad chéim i dtreo néamhspleachais san India.

Is cosúil gur tháinig feabhas i gcúrsaí eacnamaíochta na tíre i ndiaidh Mháirseáíl Salainn Gandhi. Tar éis sheasamh in aghaidh riail na Breataine, bhí an cuma ar mhuintir na hIndia go raibh níos mó muiníne iontu. Bhí an caidreamh idir shaibhir is bocht feabhsaithe agus iad aontaithe i gcoinne an seanchórais. D'fhorbair caighdeán saol an gnáthphobal agus tugadh spreagadh iontach d'eacnamaíocht na tíre. Bhí coinníollacha maireachtála na hIndia feabhsaithe go mór ag an am.

Acht cruálach a bhí san Acht Salainn a léirigh míchothromacht Riail na Breataine san India. Ba é an priomhaidhm a bhí ag Gandhi na chun deireadh a chur leis an Acht Salainn ach bhí go leor éifeachtaí eile aige i gcúrsaí eacnamaíochta, polaitiúla agus cultúrtha sa tír. Bhí droch-chlú tarraingthe ar rialtas na Breataine ar fud an domhain. Ba é an máirseáil an chéad eachtra inar thosaigh gnáthphobal na hIndia ag ceistiú diansmacht na Breataine i réim. Bhí tionchar dearfach ag an mórshiúl ar sochaí na tíre chomh maith agus na 'untouchables' inghlactha i measc an phobail go ginearálta. D'fhorbair eacnamaíocht na hIndia de bharr an Mairseail chomh maith. De bharr go raibh salann mar ábhar riachtanach i ngnáthshaol mhuintir na hIndia, tháinig buntáistí suntasacha chun cinn i gcúrsaí eacnamaíochta agus an tAcht curtha faoi chos. Caithfidh a admháil leis, go raibh tionchar nach beag ag an Máirseail Salainn agus taictící Gandhi ar cheannairí móra a tháinig ina ndiaidh. (m.s. Martin Luther King, Jr. agus ceannairí Chearta Sibhialta). Mar chuid d'oidhreacht na máirseála, tuigeadh gurbh fhéidir neart a chur i gcrích trí easumhlaíochtí shibhialta.

Eacnamaíocht Bhaile an Eachréidh!

Bhí bliain ar dóigh ag rannóg Eac.Bhaile i mbliana. Bhí ríméad an domhain orainn ar fad teacht ar ais ar scoil agus a bheith ag cócaireacht sa chistin lena céile arís.

Bhí lucht na chéadbliana gnóthach ag cleachtadh a gcuid scileanna cócaireachta agus ag foghlaim faoi na cothaithigh éagsúla ar fad agus an ról atá acu san aiste bia.

Bhí MRB1 le déanamh ag bliain a dó. Bhí orthu seanéadach a bhailiú agus é a uaschúrsáil ina rud nua. Rinne siad an iarracht leis, agus bhí malaí galánta acu ag deireadh an tréimhse.

D'éirigh go hiontach le bliain a 3 i mbliana ina scrúdaithe praiticiúla ag tús mí Bealtaine. Bhí neart bia éagsúla á n-ullmhú ag na daltaí idir churaí glasraí; dahl Indiach; anraith; dhonnóga seacláide, pasta bácáilte agus miasa iontacha eile le húmas, cloicheán agus arán lámhdhéanta mar chuid de.

Bhí an bheirt againn (Gearóidín agus Lisa) thar a bheith bhródúil as cur chun cinn na ndaltaí i mbliana agus táimid ag súil go mór leis an spraoi agus an foghlaim atá ós ár gcomhar amach againn sa chéad scoilbhliain eile.

Spraoi san Uisce

Rith na Nollag

Coimhoibriú Cairdiul

Gaisce na Nollag

Ar seit
Ros na Rún

Coimhoibriú Cairdiul

DÍOSPÓIREACHT

*Ag glacadh páirt sa Chomórtas CONCERN don chéad uair an bliain seo, shroich an fhoireann díospóireachta babhta naisiúnta. Fuair siad an dara áit, agus mhol an giúiré a ndíograis. Is é seo a leanas an óráid a rinne siad don chríoch, ar son an ruín « **Ireland must remain commited to military neutrality**. »*

Opening speech, by Team Captain Adam Keane

A chathaoirligh a mholtoirí a lucht an fhreasúra agus a dhaoine uaisle, (...) I am here today along with my teammates (...) to propose with confidence, conviction and credibility that **Ireland must remain committed to military neutrality**. (...)

Ukrainian President Zelensky announced recently in the Dáil that Ireland has not remained neutral. Why, if we are neutral, are we actively supporting the Ukrainian people in every possible way through humanitarian aid and sanctions? As Minister for Foreign Affairs Simon Coveney said "*Political Neutrality in international affairs has never been a part of Ireland's foreign policy tradition*".

What we will be arguing is that it is of vital importance that the people of Ireland remain steadfast in their belief in the principles of our Military Neutrality. So then, what is meant by Ireland's Military Neutrality?

The foundation of the Proposition's definition (...) is firmly rooted in our Constitution. Article 29.1, states, "*Ireland affirms its devotion to the ideal of peace and friendly co-operation amongst nations founded on international justice and morality.*" Furthermore, a 1996 foreign policy document states "*The Irish people have always cherished Ireland's Military neutrality, and the positive values that inspire it in peace time and in war.*" According to the latest RedC poll, 57% of people believe that the Constitution should be changed to ensure Ireland's neutrality is enshrined in it.

In 2002, we added article 29.4.9 to the Constitution, prohibiting Ireland from joining in a common EU defence force — an amendment which was only introduced after the Irish people voiced their objections to EU treaties which would have compromised our Military Neutrality. So, while Military Neutrality is not defined specifically in our Constitution, **the principles of peace, security, morality and military non-alignment are the cornerstones which support it**. Since then, our Military Neutrality has matured into a defining feature of our foreign policy which has afforded us a seat at the highest tables in the UN on many occasions.

As we uncover the true value of Ireland's military neutrality and the potential consequences of abandoning it, I am reminded of the ancient Greek myth of **Pandora's box**. The box was given by Zeus to Pandora as revenge for her husband's disobedience. He warned her not to open it, but of course she did, unleashing the miseries sickness, death poverty and grief on Earth.

President Michael D Higgins said that "*we must always exert all of our efforts to avoid war and armed conflict and we must relentlessly pursue a diplomatic approach and particularly involving the multilateral institutions, if we are to avoid bloodshed.*" (...) We must not allow our values of peace, justice, and morality to be discarded in exchange for becoming a cog in the wheel of the machinery of war. Ireland must remain committed to its military neutrality.

Second speaker: Culann Stevens

(...) Today I will be discussing how our military neutrality elevates us to a position of influence that allows our voice to be heard and our aid to be provided. (...)

To start my debate, I would like to make one thing crystal clear. **Militarily neutral does not mean politically neutral.** They are two completely separate terms and mean completely different things. Although Ireland has had a long tradition and history of military neutrality, we have never maintained a policy of political neutrality. (...) We have always been politically active and we have continued to participate constructively in the development of the Common Security and Defence Policy, or CSDP. (...)

Think of how small and irrelevant our country could be, and yet we hold major political positions and have great influence in global decisions. We are punching well above our weight.

For example, Paschal Donoghue is the current president of the Euro Group. Ireland is currently an elected member of the UN Security Council for 2022, which is our fourth time being elected. Also, according to the UN, the Nuclear Non-Proliferation Treaty was first proposed by Ireland in in 1961 with Irish minister Frank Aiken being one of the first to sign it. The Treaty was, and continues to be, heralded as one of the most important steps in the ongoing efforts to reduce and prevent the spread of nuclear weapons — yet again proof of Ireland's commitment to military neutrality.

And on top of all of that, according to the *Irish Times*, Ireland, as of this moment, is representing the UN with Simon Coveney being the first minister from the security council to set foot in Kyiv since the beginning of the war in Ukraine. He even addressed a meeting of the security council on the war two days ago! Ireland's policy is, yet again, allowing us to punch way above our weight and make an impact!

EU special representative for human rights Eamon Gilmore said that Ireland is one of the "*most respected countries in the world*" with an influence disproportionate to its size. The former Tánaiste and minister for foreign affairs said **Ireland was respected because of its record on human rights, peace, nuclear disarmament, international development, and overseas aid**. (...)

Because we are recognised as a militarily neutral state by pretty much every country in the world, our defence force can be relied upon to help keep the peace in struggling countries. Our military neutrality has allowed us to help Lebanon, Israel, Jordan, Bosnia & Herzegovina, Kosovo, Mali, and the Democratic Republic of Congo. **We are preventing wars with our policy!**

As the British Philosopher Bertrand Russel once said, "*War does not determine who is right – only who is left.*" The world is benefiting from our reputation. It is clear that our policy allows us to be heard. (...) And yet the opposition is suggesting that we must halt our commitment to our very constitution and in doing so, open Pandora's box?! Should we also halt our commitment to nuclear disarmament? To human rights? To PEACE?!

The citizens of Ireland have been committed to military neutrality for decades. We were committed to it during World War 2. And we are committed to it now. (...)

Third speaker: Cianna Cullen

My concern here today is to weigh up our options. **What are the implications of abandoning our commitment** – what exactly have we got to lose? (...)

Relinquishing military neutrality inevitably means we must align with major military blocs. It means we would have to join one of the imperialist clubs, like US-led NATO.

The question is: what would we gain from alignment, that we don't already have? In the unlikely event of an attack, we are not as vulnerable as the opposition will have you believe. As it stands, we have an assurance from the UK to monitor and protect our airspace and coastline due to a bilateral agreement (...). As well as that, our membership in the Partnership for Peace Program ensures further protection.

Furthermore, article 42.7 of the Lisbon Treaty states that if any EU country is a victim of armed aggression, the other EU states have an obligation to aid and assist it by all the means in their power. **Ireland is free to choose their response without affecting our policy, we don't have to breach our military neutrality**. So what protection does NATO offer, that we don't already have? And more importantly, what do we have to lose?

NATO membership comes with a significant financial, political and ethical cost. Are we willing to sacrifice our reputation, sacrifice sovereignty, and risk peace?

We would be testing belligerent countries. (...) We would be drawn into conflict. An attack on one NATO ally is an attack on all. (...) Even a rogue missile, or an artillery shell landing in one of Russia's NATO neighbours, would be considered an attack, according to the Council on Foreign Relations.

(...) And finally, we would be compromising our hard-fought sovereignty, our decision-making abilities, our independent voice. To move away from our neutrality, would be a betrayal of the essential struggle to establish an independent republic. We would be opening Pandora's box.

A dhaoine uaisle, **we must carefully consider what we have to lose.** We must celebrate our neutrality as part of our identity as Irish people, as something that has offered us protection, respect and tradition. We must remember who we are and what we value before discarding our military neutrality.

In the words of Eamon DeValera, "*I shall strive not to be guilty of adding any fuel to the flames of hatred and passion which, if continued to be fed, promise to burn up whatever is left by the war of decent human feeling in Europe.*" (...)

Final speaker: Adam Cunningham

If we dropped our military neutrality, we would have to spend more on defence. It's only logical. According to NATO, to ensure "military readiness", **nations must commit**

at least 2% of their GDP to defence spending. Yet the annual Military Expenditure Report from SIPRI finds that Ireland spends only 0.3% on defence, less than any other European country. So, to end our neutrality, we'd need to increase defence spending to seven times what we're paying now at a minimum. According to World Bank Data, that's an increase of 6.7 billion euros.

Imagine relegating 6.7 billion of our budget to the military. Think of the impact this would have on our essential services. Hospitals, schools, roads, water, transport, housing, pensions, COVID vaccination clinics, and an income for all the employees involved. We don't have 6.7 billion to spare on defence. Even without any cuts, we are already struggling. The Department of Finance projects that support for Ukrainian refugees will cost us 2.8 billion next year. Transport Infrastructure Ireland has revealed that our motorways are deteriorating due to a lack of funding. Dublin Simon Community recently announced that homelessness is rising at an alarming rate, because according to Housing for All, ending homelessness in Ireland would cost 4 billion annually, which is twenty times what we are currently spending on it.

America and North Korea are prime examples of how a senseless devotion to military spending leads to a horrendous standard of living for the people. We cannot be like that. Using our resources to solve the urgent issues in our society is far more beneficial than just pouring funding into the military. Not just for us, but for the entire international community. (...)

When the UK already monitors our airspace and coastline, when the EU already has a policy ensuring our protection without us having to contribute military force, when by all accounts we already both have our cake and are eating it too, is it worth it to throw that all away by compromising our military neutrality? Is it worth it to cut 6.7 billion euros from our essential services spending when we're already struggling? Is it worth it to have a strong military but a devastated infrastructure and horrendous standard of living?

A dhaoine uaisle, there is only one logical answer. **There is no reason for us to open Pandora's box**. (...)

Closing speech by Team Captain Adam Keane

The momentous motion before us today brings to mind Robert Frost's two roads. The path we decide to take on this issue will shape how we define our identity for future generations. The authors of the constitution enshrined the principles of peace and justice and we must not allow these tenets to be blown away by the winds of war. Ireland must remain steadfast. (...)

We will not open Pandora's box because it led to a vast amount of destruction and we will not let it lead to the destruction of our country.

President Michael D Higgins said that "*we must always exert all of our efforts to avoid war and armed conflict and we must relentlessly pursue a diplomatic approach and particularly involving the multilateral institutions, if we are to avoid bloodshed.*" The fundamental questions come back once again to our identity. The two paths laid out in front of us. One is lined with nuclear weapons, drone strikes and wars of aggression, the other is a continuation and a renewal of our path to peace. It is an obvious answer. The fact of the matter is **Ireland must remain committed to military neutrality**.

A dhaoine uaisle, we rest our case. Go raibh maith agaibh.

Seachtain LADT+

SCLÉIP GAEL LINN

I mí na Samhna, ghlac daltaí ó Bl2 agus Bl3 páirt i mBabhta Cúige Chonnachta don comórtas tallaine Scléip.

Bhí banna ceoil curtha le chéile ag daltaí Bl2, Saoirse, gach duine acu (**Alyssa Ní Bhrolcháin**, **Alannah Ní Sceacháin**, **Sadhb Ní Mhurchú** agus **Emer Ní Dhomhnaill**) ag seinm uirlisí agus ag canadh freisin, agus iad i mbun cheolchasaigh álainn de "*Amhrán Gheimhridh*".

Sheinn **Aisling Ní Nuanáin** (Bl2) "*Somewhere over the rainbow*" ar an bpianó, agus chan **Kaceyleigh Ward** (Bl3) "*Amhrán na gCupáin*".

Agus an meall mór ar deireadh, bhuaigh **Katelyn Ní Chuinneagáin** ó Bl3 Craobh na hÉireann i mí Feabhra, agus í ag seinm "*Shallow*" ar an veidhlín!

Bigi Linn
Craobh na hÉireann 2022
An Chéad Áit
Scléip
Is libhse an stáitse...

Coláiste an Eachréidh
Bigi Linn

BL6 THAR NA BLIANTA

JIGSAW GALWAY

Bronnadh Céime B16

QUINN MINIBUS HIRE

Athenry, Co. Galway

We Take Care of all Your Travel Needs.

Tel.: 091 844062

Seamus: 087 9972645

Rita: 087 2601704

SLÁN LE KATHLEEN!

Every once in a while you come around a bend in a road and a view takes your breath away… For anyone who knows **Kathleen Forde**, that's how you felt after spending time with her.

Officially Kathleen was our school secretary but in reality she was much, much more. She excelled at her job, completing all tasks with incredible efficiency, diligence, and care. However, her real talents came to the fore when dealing with people. The first thing you'd notice upon meeting Kathleen was her smile – even when we had to wear masks during the pandemic her smiling eyes were warm and welcoming. She cared for students and staff as if her life depended on it. She welcomed parents and guests to the school as if to her own home. She had that rare quality of putting you at ease no matter what the situation.

The greatest testament to the high regard in which Kathleen was held in the Coláiste came from the students at her a farewell ceremony. The speeches came from the heart, praising her, thanking her and wishing her well. The music was a mix of styles trying to capture as much of Kathleen's personality, love of fun and love for the Irish language and culture as possible. Past pupils sent wonderful video messages and the office was like Interflora as bouquet after bouquet was sent and presented. There was both tears and laughter when Kathleen addressed the students, imparting words of wisdom as well as her usual care and maternal ways.

Kathleen may have retired from her job in the office but will continue to be an important part of Coláiste an Eachréidh as a friend, supporter and all-round mother-figure.

Áine Nic Fhlannacha

10 LEID FOLLÁINE

Sá lá atá inniú ann tá comhairle shláinte ag gach mac máthar dúinn maidir leis an dóigh is fearr le saol fada a bheith againn. Ach faraor, ní gá go mbeadh anró ná briseadh croí ag baint le sláinte mhaith a chothú. Seo chugaibh 10 leid folláine atá éasca go leor a chur i bhfeidhm.

1. Bia blasta (sna méideanna cuí)

Tá sé ana thábhachtach go n-itheann muid ar fad go leor próitéine agus go leor saille gach lá. Cabhraíonn protein (i bhfeoil, iasc agus cnónna) le láidreacht agus cuireann sail (ó óla, im agus déirí) le teas agus fuinneamh ar fáil don chorp. Maidir le carbaihiodráití, roghnaigh snáithín a chuirfidh fuinneamh ar fáil de réir a chéile don lá ar fad. Bíonn snáithín le fail ó léite, arán donn agus glasraí. Chomh maith le sin ach amháin ith méideanna beaga de salann, bia le breith leat, mearbhia nó aon rud leis an iomarca siúcra ag baint leis.

2. Aclaíocht rialta

Tá aclaíocht rialta riachtanach leis na matáin a shíneadh agus do chuisle a ardú. Bíonn aclaíocht níos éifeachtúla agus níos éasca nuair a bhaineann tú sult as. Mar sin bain trial as rudaí a thaitníonn leat. M.sh peil, friosbaí, trampailíneacht, rugbaí, téad scipeála, damhsa, húlahúp , rith nó pé rud a thaitníonn leat le hionoirfin a thairgeadh.

3. Coladh ceart a bheith agat

Don mheon agus don chorp, bíonn idir seacht go deich n-uair an chloig de choladh ag teastáil gach oíche. Faraor uaireanta tá sé deacair sin a fháil agus deacair freisin dul i do choladh ar an gcéad dul síos. Le coladh a rialú, moltar dúinn gan féachaint aon scáileán le solas geall air le uair an chloig roimh choladh. In áit sin, bain trial as ióga, machnamh stiúrtha, nó cleachtadh análaithe.

4. Spraoi agus Spórt gach lá

Smaoinigh ar na tascanna a dhéanann sásta thú, agus déan ceann acu gach lá le miongháire a chur ort. Seans go mbainfidh tú sult as bácáil, leabhair le jócanna ann, cluichí boird nó fiú dreas damhsa TikTok éigean!

5. Cúram Craiceann agus sláinteachas pearsanta

Chomh maith le glanadh na fiacla agus ceathanna rialta, ba cheart béim a chur ar chúram craiceann cuimsitheach. Ól go leor uisce i rith an lae ionas go gcoinníonn sé an craiceann maoith. Glan d'aghaidh le glantóir neodrach agus úsáid maothóir air, mar haon le fachtóir cosanta ard.

6. Am a chaitheamh le cairde agus le clann

Bí buíoch do na daoine i do thimpeall agus caith am leo. Is iontach iad na mean digiteach le teachtaireacht a

sheoladh nó físghlaoch, ach is fearr arís cupán tae a bheith agat i gcomhluadar a chéile. Is minic a chloistear is fearr cairde ná ór agus is fíor sin go deo!

7. Féinchaint dhearfach

Ba cheart go mbeadh muid dearfach agus cneasta linn féin agus ár n-iarrachtaí a mholadh in áit iad a cháineadh. Tig leat fiú meabhrúcháin laethúil a chur ar d'fhón póca. Tá roinnt samplaí anseo: "mothóidh tú níos fearr i ndiaidh siúlóide", "ní féidir ach do dhícheall a dhéanamh", " bí buíoch as do chuid buanna".

8. An chomhshaol a chaomhnú

Tuigeann muid ar fad na deacrachtaí a bhaineann le téamh domhanda, athrú aeráide, agus na poill san ózóin. Ba cheart go ndéanfaimid ar fad iarracht laghdú a dhéanamh ar an méid plais-teach-aon-úsáid a úsáidimid agus athchúrsáil a dhéanamh ar scoil agus ag baile. Ag cinntiú go gcuireann muid na rudaí cearta sna bosca bruscair cuí agus ag malartú éadaí nuair atá tú bréan lena stíl.

9. Sproicanna a leagadh

Déan liosta de spriocanna gur mhian leat a dhéanamh go bliantúil agus ansin i gcónaí beidh rud éigean suimiúil nó spraíúil lena mbeidh tú ag súil. B'fhéidir go mbainfidh tú sup as tolg go 5k, campáil faoi sholas na gealaí nó blas seilidí nó asparagus.

10. An Ghaeilge a lárnú i do shaol

Is iontach an rud é, ár máthairtheanga a labhairt go bródúil gach lá. Lenár gcultúr a bhlaiseadh, agus ár gcroíthe a shásamh. Na linne seo is iomaí podchraoladh, cláir raidió agus lth Gaeilge ar na meáin shóisialta. Is rud fíorspeisialta é a nascann muid ar fad le chéile. Ní amháin sin, bíonn deiseanna iontacha fostaíochta ann freisin, mar haon le craoltóireacht, ag obair le heagraíochtaí Gaeilge agus fiú leis an Aontas Eorpach sa Bhruiséil.

BRIAN AG DUL AR SCOR

Go raibh maith agat a Bhriain!

Go raibh maith agat a Bhriain, go n-éirí an bóthar leat. **Isabella Ní Laighin**

Go raibh maith agat as ucht na blianta a chaith tú linn ar scoil, ní bheidh do leithéid arís ann. **Conor Mac Giollarnath**

Slán a Bhriain. Is tú an príomhoide is cabhraí, cineálta agus cliste. Go raibh míle maith agat. **Caoimhe Ní Mhurchú**

Tá mé an-mhíshásta tú a fheiceáil ag imeacht ón scoil. Bhí tú i gcónaí ansin domsa ó bhí mé dhá bhliain déag d'aois. Ag tabhairt tacaíocht saoil nó ceacht Gaeilge. Gabhaim buíochas mór leat. Go raibh maith agat. **Jack Ó Foghlú**

A Mháistir, go raibh míle maith agat, rinne tú m'am sa scoil seo i bhfad níos suimiúla. Beidh muid ar fad croíbhriste agus tú ag fágáil. Go raibh míle maith agat as gach rud. **Emer Ní Dhomhnaill**

Brian, go raibh míle maith agat as an dá bhliain iontach a raibh tú mar phríomhoide dom. Slán agus beannacht. **Finn Glasheen**

Beir bua agus tú ag dul ar scor! Bíodh am breá agat! **Tuán Ó Baoill**

Beidh muid go léir croíbhriste nuair a imíonn tú. Ní bheidh an scoil mar an gcéanna gan tú. **Emma Ní Uidigh**

Go raibh maith agat as na blianta de do shaol a thug tú don scoil agus tá súil agam go mbeidh am maith agat ar scor. **Max Ó Muirgheasa**

Slán a Bhriain. Ádh mór ort agus tú ar scor. **Robert Mac Mathúna**

Slán a Bhriain. Go n-éirí leat agus tú ag éirí as. Go raibh maith agat as na blianta seo a chaith tú linn. **Isabella Ní Mhaoilmhaigh**

Tá sé brónach tú a fheiceáil ag fágáil na scoile. Is fear feasa tú agus táim fíorbhuíoch díot. Go raibh maith agat as gach rud. **Evan McCrossan**

Go raibh maith agat as gach rud a rinne tú don scoil agus gach uair a thug tú tacaíocht domsa.
Seán Doggett

Slán a Bhriain, go raibh maith agat as gach rud a rinne tú, is príomhoide iontach tú. Ní bheidh an scoil mar an gcéanna.
Adam Ó Ciaragáin

Tusa an príomhoide is fearr, bhí tú i gcónaí chomh deas le gach aon dalta sa scoil seo agus tá an-bhrón orainn ar fad go bhfuil orainn slán a rá leat.
Sadhb Ann Ní hAogain

Slán a Bhriain, go n-éirí leat sa todhchaí. Go raibh maith agat as gach rud!
Anna Ní Longáin

A Bhriain, ba phríomhoide iontach tú. Go raibh míle maith agat as gach uile rud, ádh mór is tú ar scor.
Liadán Nic Cormaic

A Bhriain, go raibh maith agat as ucht do chabhair ar fad thar na blianta. Bhí tú ann chun muid ar fad a threorú ón gcéad lá ar scoil. Go n-éirí an t-ádh leat agus tú ag dul ar scor. Slán go fóill.
Lauren Ni Choirbin

Go raibh maith agat as gach rud. Ní bheidh an áit mar an gcéanna gan tú. Go n-éirí leat.
Molly Ní Thoirealaigh

Brian, go raibh míle maith agat as gach rud atá déanta agat ón gcéad lá a shiúil mé isteach sa scoil. Déan na rudaí simplí i gceart i gcónaí. Go raibh maith agat.
Keelyn Ní Choirbín

An príomhoide is fearr a bhí agam riamh. Beidh sé an-deacair príomhoide eile a fháil níos fearr ná tusa. Bain sult as an gcéad chaibidil eile i do shaol.
Adam Ó Flannaile

Ní hamháin gur bhunaigh tú an scoil seo, ba tusa an fáth a ndeachaigh scoláirí ann. Seo slán le haghaidh anois. Nár laga Dia thú.
Eiméar Ní Bhróin

Slán agus go n-éirí leat!

SÍNITHE

JOYCE'S

paiseanta faoi bhia

D'Ollmhargadh áitiúil faoi úinéireacht teaghlaigh.

McD's

CREATING MAGIC IN EVERY HOME

Congratulations to all of the students and teachers, on making it through yet another school year! We wish you all the very best in your future.

McD's Garden & Home,
Galway Crystal,
Old Dublin Rd,
Co. Galway

McD's Garden & Home,
The Green,
Loughrea,
Co. Galway